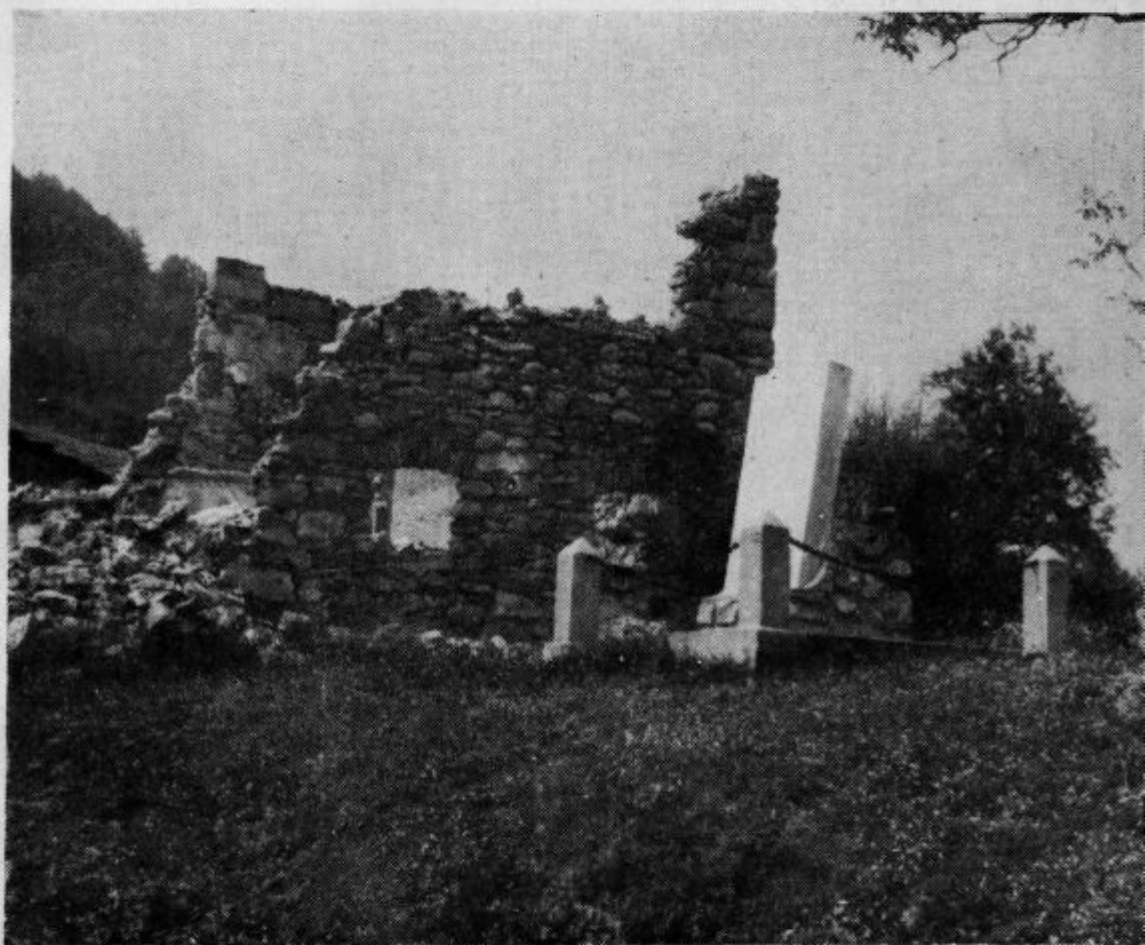

IDRIJSKI RAZGLEDI

Na Brdu — ruševine in spomenik žrtvam

Foto: Mestni muzej

IDRIJSKI RAZGLEDI

Pomoč iz zraka med borbo na Cerkljanskem
(dokumentarni posnetek)

Izdaja Mestni muzej v Idriji — Uredniški odbor: Lado Božič, Franc Bezeljak, Zinka Turk, Talči Božič, Anica Munda, Cveto Prelovec, inž. Ivan Gantar, Slavko Poljanšek. Odgovorni urednik Srečko Logar. Izhaja vsake tri mesece. Celoletna naročnina 200 din, za inozemstvo 300 din. Naslov: Idrijski razgledi, poštni predal 11, telefon: Idrija 35, tekoči račun pri Narodni banki Idrija št. 608-13/603-14, telegrami: Idrija muzej. Tiska tiskarna Casopisno založniškega podjetja »Primorski tisk« Koper

Volitve v naši občini

Od 24. maja pa do 16. junija so naši občani volili svoje kandidate v vsa predstavniška telesa od občinske do zvezne skupščine.

Za volitve odbornikov v občinsko skupščino je bila naša občina razdeljena na 44 volilnih enot, in sicer 22 volilnih enot za volitve odbornikov v občinski zbor delovnih skupnosti, 22 enot pa za volitve v občinski zbor. Volilne enote za zbor delovnih skupnosti so se formirale po skupinah gospodarstva, prosvete in kulture, zdravstva in socialnega varstva ter delovnih ljudi, zaposlenih v državnih organih, družbenih organizacijah in društvih. V skupini gospodarstva pa so še posebej volili kmetje-člani zadrug in tisti člani njihovih gospodarstev, ki se po statutu zadruge štejejo za njihove člane, ter delavci v kmetijstvu v posebni podskupini kmetijstva. Tako so bile volitve v občinski zbor delovnih skupnosti v 13 volilnih enotah, določenih po gospodarski dejavnosti v delovnih organizacijah, v 3 volilnih enotah v podskupini kmetijstva v okvirih KZ Idrija in Cerkno ter v preostalih skupinah z dvema volilnima enotama vsaka. Za volitve v občinski zbor pa je bila občina teritorialno razdeljena na volilne enote tako, da je odpadlo na vsako približno enako število prebivalcev.

Za volitve poslancev v Republiško skupščino smo imeli samostojno volilno enoto v okviru občine za vse njene zbornice, medtem ko smo bili za volitve v zvezno skupščino le sestavni del volilne enote Koper. Volišča za vse tri skupščine so bila enako razporejena z enakim obsegom in območjem, tako da so bila čimbolj približana volivcem ter prilagojena krajevnim razmeram in navadam.

Dne 24. maja so bile volitve odbornikov v občinski zbor delovnih skupnosti, razen v skupini kmetijstva, kjer so bile istočasno z volitvami v občinski zbor. Iz poročila občinske volilne komisije povzemamo naslednje volilne rezultate:

V skupini gospodarstva:

a) podskupina proizvodnje, prometa, blagovnega prometa itd.

1. V I. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Franca Rupnika, Idrija, Ulica zmage št. 6, ki je na volitvah dobil 266 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 46.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Franc Rupnik, Idrija, Ulica zmage št. 6.

2. V II. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidatki Rezi Kosmač, Cerkno št. 152, in Julijano Čuk, Cerkno št. 116, ki sta na volitvah dobili naslednje število glasov:

Rezi Kosmač 122 glasov,

Julijana Čuk 68 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 4.

V tej volilni enoti je bila izvoljena za odbornika Rezi Kosmač, Cerkno št. 152.

3. V III. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Gabrijela Tratnika, Cerkno št. 63-a, in Dušana Štremfelja, Cerkno št. 97, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Gabrijel Tratnik 154 glasov.

Dušan Štremfelj 44 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 8.

4. V IV. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Emila Vogriča, Idrija, Ljubljanska ulica št. 13, ki je na volitvah dobil 351 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 11.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Emil Vogrič, Idrija, Ljubljanska ul. št. 13.

5. V V. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Alojza Kutina, Idrija, Vojkova ul. št. 21 in Vinka Šinkovca, Sred. Kanomlja št. 26, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Alojz Kutin 144 glasov.

Vinko Šinkovec 190 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 5.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Vinko Šinkovec, Sred. Kanomlja št. 26.

6. V VI. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata ing. Ružo Jager, Idrija, Ljubljanska ul. št. 13, ki je na volitvah dobila 135 glasov.

Neveljavni glasovnici sta bili 2.

V tej volilni enoti je bila izvoljena za odbornika ing. Ruža Jager, Idrija, Ljubljanska ul. št. 13.

7. V VII. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Ivana Vončina, Idrija, Tomšičeva ul. št. 21, ki je na volitvah dobil 167 glasov.

Neveljavni glasivnici sta bili 2.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Ivan Vončina, Idrija, Tomšičeva ul. št. 21.

8. V VIII. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata ing. Cveta Velikonja, Idrija, Ul. S. Rozmana št. 14, in Ivana Ličena, Idrija, Kosovelova ul. št. 10, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

ing. Cveto Velikonja 135 glasov,

Ivan Ličen 25 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 4.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika ing. Cveto Velikonja, Idrija, Ul. S. Rozmana št. 14.

9. V IX. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Vojko Jereba, Idrija, Študentovska ul. št. 7, ki je na volitvah dobil 151 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 25.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Vojko Jereb, Idrija, Študentovska ul. št. 7.

10. V X. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Mihaela Ferjančiča, Idrija, Vojskarska ul. št. 10, in Ivana Grošlja, Idrija, Kosovelova ul. št. 10, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Mihael Ferjančič 93 glasov,

Ivan Grošelj 87 glasov.

Neveljavnih glasovnic ni bilo.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Mihael Ferjančič, Idrija, Vojskarska ul. št. 10.

11. V XI. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Ivico Erjavec, Idrija, Rudarska ul. št. 29, ki je na volitvah dobila 164 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 11.

V tej volilni enoti je bila izvoljena za odbornika Ivica Erjavec, Idrija, Rudarska ul. št. 29.

12. V XII. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidatki Nežko Jemec, Idrija, Za gradom št. 11, in Angelco Lojk, Idrija, Tomšičeva ul. št. 21-a, ki sta na volitvah dobili naslednje število glasov:

Nežka Jemec 151 glasov,

Angelca Lojk 107 glasov.

Neveljavna glasovnica je bila 1.

V tej volilni enoti je bila izvoljena za odbornika Nežka Jemec, Idrija, Za gradom št. 11.

13. V XIII. volilni enoti so bile potrjene kandidature za kandidate Srečka Hvala, Idrija, Kosovelova ul. št. 10, Marijana Likarja, Idrija, Gregorčičeva ul. št. 37 in Borisa Jurmana, Cerklje ob Savi št. 56, ki so na volitvah dobili naslednje število glasov:

Srečko Hvala 90 glasov,

Marijan Likar 80 glasov,

Boris Jurman 78 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 12.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Srečko Hvala, Idrija, Kosovelova ul. št. 10.

b) podskupina kmetijstvo:

14. V XIV. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata ing. Antona Robiča, Idrija, Ul. S. Rozmana št. 33-a, ki je na volitvah dobil 452 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 17.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika ing. Anton Robič, Idrija, Ul. S. Rozmana št. 33-a.

15. V XV. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Rajka Kavčiča, Zadlog št. 56, in Ivana Lampeta, Črni vrh št. 105, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Rajko Kavčič 260 glasov,

Ivan Lampe 224 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 36.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Rajko Kavčič, Zadlog št. 56.

16. V XVII. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Dominika Feltrina, Cerklje ob Savi št. 96, ki je na volitvah dobil 245 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 12.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Dominik Feltrin, Cerklje ob Savi št. 96.

V skupini prosvete in kulture:

17. V prvi volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Maksa Pagona, Cerklje ob Savi št. 49, ki je na volitvah dobil 102 glasova.

Neveljavni glasovnici sta bili 2.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Maks Pagon, Cerklje ob Savi št. 49.

18. V II. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidatki Marijo Vodopivec, Črni vrh št. 87, in Marijo Bavdaž, Idrija, Trg m. Tita št. 3, ki sta na volitvah dobili naslednje število glasov:

Marija Vodopivec 35 glasov,

Marija Bavdaž 102 glasova.

Neveljavna glasovnica je bila 1.

V tej volilni enoti je bila izvoljena za odbornika Marija Bavdaž, Idrija, Trg m. Tita št. 3.

V skupini zdravstva in socialnega varstva:

19. V I. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Doro Jereb, Idrija, Ul. IX. korpusa št. 10, ki je na volitvah dobila 137 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 9.

V tej volilni enoti je bila izvoljena za odbornika Dora Jereb, Idrija, Ul. IX. korpusa št. 10.

20. V II. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata dr. Nesto Likar-Miklavčič, Idrija, Ul. IX. korpusa št. 10, ki je na volitvah dobila 73 glasov.

Neveljavni glasovnici sta bili 2.

V tej volilni enoti je bila izvoljena za odbornika dr. Nesto Likar-Miklavčič, Idrija, Ul. IX. korpusa št. 10.

V skupini delovnih ljudi v državnih organih, družbenih organizacijah in društvih:

21. V I. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Marijana Kovača, Idrija, Kosovelova ul. št. 39, ki je dobil na volitvah 75 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 6.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Marijan Kovač, Idrija, Kosovelova ul. št. 39.

22. V II. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Marijana Beričiča, Idrija, Cankarjeva ul. št. 4, ki je na volitvah dobil 41 glasov.

Neveljavnih glasovnic ni bilo.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Marijan Beričič, Idrija, Cankarjeva ul. št. 4.

V skupini gospodarstvo je torej bilo 3064 volilnih upravičencev; volilo je 2931 ali 95,6 %, neveljavnih glasovnic je bilo 149 ali 19,5 %, volilo pa ni 132 upravičencev ali 4,4 %. V podskupini kmetijstva je bilo 3661 volilnih upravičencev; glasovalo je 3514 ali 95,7 %, neveljavnih glasovnic je bilo 168 ali 5,2 %, glasovalo pa ni 147 volivcev ali 4,2 %. V skupini zdravstva in socialnega varstva je bilo 237 volilnih upravičencev; glasovalo je 221 ali 93,2 %, neveljavnih glasovnic je bilo 11 ali 2 %, 16 volivcev ali 6,8 % pa ni glasovalo. V skupini prosvete in kulture je od 248 volilnih upravičencev glasovalo 241 ali 97,1 odstotka, 3 glasovnice ali 3 % so bile neveljavne, glasovalo pa ni 6 volivcev ali 2,9 %. V skupini delovnih ljudi, zaposlenih v državnih organih, družbenih organizacijah in društvih pa je bilo 124 volilnih upravičencev; volilo je 121 ali 97,6 %, neveljavnih glasovnic je bilo 5 ali 2,4 %, 3 volilni upravičenci ali 2,4 % pa niso glasovali.

Na volitvah v občinski zbor dne 26. maja je od 11822 volivcev glasovalo le 10889 ali 92,2 %, 645 glasovnic ali 16,8 % je bilo neveljavnih, glasovalo pa ni 850 volivcev ali 7,8 %. Iz že omenjenega poročila še nadalje povzamemo:

V I. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Silvestra Kleindiensta, Idrija, Ul. Staneta Rozmana št. 3, ki je na volitvah dobil skupno 400 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 52.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Silvester Kleindienst, Idrija, Ul. Staneta Rozmana št. 3.

V II. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Alojza Kenda, Idrija, Vojskarska ul. št. 7-a, in Martina Pišlarja, Idrija, Kosovelova ul. št. 27, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Alojz Kenda 239 glasov,
Martin Pišlar 166 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 30.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Alojza Kenda, Idrija, Vojskarska ul. št. 7-a.

V III. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Jožico Kuštrin, Idrija, Levstikova ul. št. 7, ki je na volitvah dobila 675 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 57.

V tej volilni enoti je bila izvoljena za odbornika Jožica Kuštrin, Idrija, Levstikova ul. št. 7.

V IV. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Miro Seljak, Idrija, Rudarska ul. št. 33, in Leni Kržišnik, Idrija, Rudarska ul. št. 22, ki sta na volitvah dobili naslednje število glasov:

Mira Seljak 242 glasov,
Leni Kržišnik 104 glasove.

Neveljavne glasovnice so bile 3.

V tej volilni enoti je bila izvoljena za odbornika Mira Seljak, Idrija, Rudarska ul. št. 33.

V V. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata ing. Miloša Šulina, Idrija, Trg m. Tita št. 4, ki je na volitvah dobil 363 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 10.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika ing. Miloš Šulin, Idrija, Trg m. Tita št. 4.

V VI. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Emila Jereba, Idrija, Rožna ul. št. 7-a, ki je na volitvah dobil 575 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 59.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Emil Jereb, Idrija, Rožna ul. št. 7-a.

V VII. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Janeza Dolenca, Idrija, Študentovska ul. št. 7, in Albina Likarja, Idrija, Rožna ul. št. 3, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Janez Dolenc 204 glasove,
Albin Likar 128 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 4.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Janez Dolenc, Idrija, Študentovska ul. št. 7.

V VIII. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Marijo Logar, Idrija, Platiševa ul. št. 4, in Tinco Jazbar, Idrija, Kosovelova ul. št. 11, ki sta na volitvah dobili naslednje število glasov:

Marija Logar 262 glasov,
Tinca Jazbar 138 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 22.

V tej volilni enoti je bila izvoljena za kandidata Marija Logar, Idrija, Platiševa ul. št. 4.

V IX. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Ivana Hvala, Vojsko št. 30, in Rudolfa Mohoriča, Čekovnik št. 24, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Ivan Hvala 300 glasov,
Rudolf Mohorič 147 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 8.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Ivan Hvala, Vojsko št. 30.

V X. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Jožeta Kenka, Crni vrh št. 102, in Mirka Mikuža, Zadlog št. 12, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Jože Kenk 275 glasov,
Mirko Mikuž 362 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 56.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Mirko Mikuž, Zadlog št. 12.

V XI. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Franja Cesarja, Godovič št. 3, ki je na volitvah dobil 331 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 125.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Franjo Cesar, Godovič št. 3.

V XII. volilni enoti so bile potrjene kandidature za kandidatke Ivana Leskovca, Dole št. 5, Franca Menegotija, Zavratec št. 25, in Ernesta Žaklja, Dole št. 8, ki so na volitvah dobili naslednje število glasov:

Ivan Leskovec 253 glasov,
Franc Menegoti 66 glasov,
Ernest Žakelj 72 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 9.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Ivan Leskovec, Dole št. 5.

V XIII. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Franca Dežela, Led. Krnice št. 16, in Vinka Bevka, Led. Krnice št. 1, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Vinko Bevk 211 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 7.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Vinko Bevk, Ledinske Krnice št. 1.

V XIV. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Julija Bogataja, Sp. Kanomlja, št. 38, in Alberto Lapajne, Sp. Idrija št. 48, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Julij Bogataj 321 glasov,
Alberta Lapajne 396 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 28.

V tej volilni enoti je bila izvoljena za odbornika Alberta Lapajne, Sp. Idrija št. 48.

V XV. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Milko Petrič, Sred. Kanomlja št. 9, in Justina Strela, Idr. Krnice št. 35, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Milka Petrič 231 glasov,
Justin Strel 308 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 7.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za kandidata Justin Strel, Idr. Krnice št. 35.

V XVI. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Alberta Eržena, Jazne št. 14, ki je na volitvah dobil 399 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 20.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Albert Eržen, Jazne št. 14.

V XVII. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Borisa Trinka, Podlanišče št. 1-a, in Antona Razpeta, Čeplez št. 7, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Boris Trinko 152 glasov,
Anton Razpet 166 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 40.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Anton Razpet, Čeplez št. 7.

V XVIII. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Danila Bratina, Cerkno

št. 144, in Romana Brico, Cerkno št. 61, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Danilo Bratina 485 glasov,
Roman Bric 197 glasov.
Neveljavnih glasovnic je bilo 26.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Danilo Bratina, Cerkno št. 144.

V XIX. volilni enoti je bila potrjena kandidatura za kandidata Petra Čemažarja, Gor. Novaki št. 38, ki je na volitvah dobil 437 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 26.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Peter Čemažar, Gor. Novaki št. 38.

V XX. volilni enoti so bile potrjene kandidature za kandidate Anico Golob, Gorje št. 25, Viktorijo Prezelj, Ravne št. 14, in Julko Špik, Zakriž št. 8, ki so na volitvah dobile naslednje število glasov:

Anica Golob 163 glasov,
Viktorija Prezelj 91 glasov,
Julka Špik 122 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 22.

V tej volilni enoti je bila potrjena za odbornika Anica Golob, Gorje št. 25.

V XXI. volilni enoti so bile potrjene kandidature za kandidata Rudijsa Peternelja, Jesenica št. 1, Evstahija Špika, Kojca št. 38, Henrika Mavrija, Bukovo št. 60, ki so na volitvah dobili naslednje število glasov:

Rudi Peternelj 100 glasov,
Evstahij Špik 177 glasov,
Henrik Mavri 126 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 16.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Evstahij Špik, Kojca št. 38.

V XXII. volilni enoti sta bili potrjeni kandidaturi za kandidata Janeza Goloba, Sebelje št. 13, in Filipa Slabeta, Straža št. 30, ki sta na volitvah dobila naslednje število glasov:

Janez Golob 216 glasov,
Filip Slabe 318 glasov.

Neveljavnih glasovnic je bilo 21.

V tej volilni enoti je bil izvoljen za odbornika Filip Slabe, Straža št. 30.

Novo izvoljena občinska skupščina se je zbrala na prvo sejo dne 3. junija 1963 in je iz svoje srede izvolila odbornike Okrajne skupščine, poslance za republiške in zvezne zbornice delovnih skupnosti ter izvolila kandidata za poslanca republiškega in zveznega

zbornice. V okrajno skupščino so bili izvoljeni: inž. Ruža Jager, Emil Jereb, Dora Jereb, inž. Tone Robič, Franc Rupnik in Gabrijel Tratnik. V zbornice delovnih skupnosti republiške skupščine pa Milan Jeram (gospodarstvo), Danilo Zavavlav (prosveta in kultura), Jože Kosmač (zdravstvo in socialno varstvo) in Jože Eržen (organizacijsko politični), v iste zbornice zvezne skupščine pa Ivan Drekonja (gospodarstvo), Jože Smole (prosveta in kultura), dr. Mercedes Albert (zdravstvo in socialno varstvo) ter Marija Vogrič (organizacijsko politični). Na tej seji je bila še nadalje izvoljena za poslanskega kandidata v republiški zbornici inž. Ivica Kavčič, v zvezni zbornici pa Milan Vižintin.

Dne 16. junija so šli volivci ponovno na volitve, da bi neposredno izvolili poslance za republiški in zvezni zbor. V naši volilni enoti je bila izvoljena za poslanca republiškega zbora inž. Ivica Kavčič. Teh volitev se je od 11624 upravičencev udeležilo 10896 volivcev ali 93,8 %, neveljavnih glasovnic je bilo 878 ali 12,3 %, glasovalo pa ni 808 ali 6,1 % volivca. Poslanec zveznega zbora Milan Vižintin, ki je kandidiral za volilno enoto Koper, je dobil tudi v naši občini večino glasov, saj je od 11932 volilnih upravičencev glasovalo 10812 volivcev ali 95,4 %, neveljavnih glasovnic je bilo 707 ali 15,2 %, 620 ali 4,5 % volivcev pa ni prišlo na volitve.

Te volitve so bile prve po načelih in v predstavniška telesa, ki jih prinaša nova ustava. Kljub velikim spremembam v samem volilnem sistemu, ki pomenijo v odnosu na stare nekaj povsem novega, so volitve v naši občini in nasploh pokazale visoko politično zavest in zrelost občanov, bodisi glede množične udeležbe, bodisi glede same izvedbe in priprav, za kar pa moramo izreči vse priznanje volilnim odborom in vsem tistim, ki so na katerikoli način sodelovali v tej akciji.

ANICA STUCIN

Zgodovinski oris Cerkljanske med NOB

Po prvi svetovni vojni je kakor ostala Primorska tudi Cerkljanska pripadla Italiji. Cilji italijanske fašistične politike v dobi okupacije in sredstva, ki jih je za njih doseglo uporabljala, so danes vsakomur znani. Znano

pa je tudi, da so bila zaman vsa prizadevanja okupatorjev, da bi zatrli slovenski živelj na Primorskem.

Razumljivo je, da je ljudstvo pričakovalo rešitev iz Jugoslavije, toda Jugoslavija je ob prvem sovražnem napadu v drugi svetovni vojni razpadla in tedaj je bilo naše ljudstvo silno razočarano. Vest o osvobodilnem gibanju pa je v njem vzbudila novo upanje. Proti koncu leta 1941 je partijska organizacija v Kranju poslala v Cerkno Jaka Štucina-Cvetka z nalogo, da organizira OF. Teren se je hitro odzval. Sredi leta 1942 je bila organizacija OF razpredena že po vseh

vaseh, čeprav je bilo Cerkno polno vojakov, fašistov, orožnikov, policajev in financarjev.

Ze pred razpadom Italije je osvobodilno gibanje doseglo na Cerkljanskem tolikšno moralno moč, da je bil okupator kljub svoji številčnosti, oborožitvi in utrjenim postojankam popolnoma demoraliziran.

Septembra 1943 je postala Cerkljanska svobodna. Postala je središče osvobodilnega gibanja Primorske in Gorenjske in zaledje operativnih enot IX. korpusa, ki se je formalno novembra 1943. leta. Postala je gostoljubno zatočišče naših brigad po hudih bojih in dolgih pohodih. Zato je tu pogosto imel svoj sedež štab IX. korpusa z vsemi svojimi odseki. Zlasti »naša« je bila XXXI. divizija — Triglavska, ki so jo sestavljale Prešernova, Gradnikova in Vojkova brigada. Zadnja je bila ustanovljena 28. IX. 1943 na dvorišču bivših okupatorjevih vojašnic v Cerknem. Na Cerkljanskem so pogosto našle zatočišče tudi brigade XXX. divizije, ruski bataljon pri IX. korpusu, garibaldinci, škofjeloški odred in druge operativne enote. Da bi to za NOV v zahodni Sloveniji tako važno področje čimbolje služilo naši vojski, je komanda Vojne oblasti IX. korpusa v Cerknem organizirala široko mrežo zaledne vojaške službe, ki je segala na vse operativno področje IX. korpusa. Po vseh vaseh Cerkljanske so nastale številne delavnice — prava partizanska industrija. V njih so izdelovali partope in mine, popravljali orožje in opravljali mehanična, finomehanična, kovaška, sedlarska, mizarska, kolarska, krojaška, šiviljska in čevljarstva dela. V Cerknem je bila tudi radijska delavnica ter izdelovalnica smuči in čolnov. Po vseh vaseh so bili v hišah in hlevih, v gozdovih in skalovju številni bunkerji — skladišča najrazličnejšega materiala za NOV.

Za potrebe operativnih enot in terena je bilo organiziranih mnogo tečajev in šol. Posebno pomembna je bila partijska šola za Primorsko, v kateri so se vzgajali politični kadri za vojsko in teren. Nemci so jo neprestano zasledovali. Dne 27. januarja 1944 so nenadoma vdrli v Cerkno in jo napadli. Tistega dne je izgubilo življenje 47 mladih komunistov. Poleg politične šole so bile v Cerknem in okolici še oficirska in podoficirska šola, šola za obveščevalce, telefoniste, radiotelegrafiste, minerce in bolničarke. Dobro je bila organizirana tudi sanitetna služba. V Cerknem in po vseh tistih vaseh, ki niso bile preveč izpostavljene, so se mnoge kmečke hiše spremenile v bolnišnice. Tu so se zdravili ranjenci in bolniki iz najrazličnejših krajev Slovenije, Jugoslavije in tudi tujine.

Največji spomenik partizanske požrtvovalnosti, predanosti in iznajdljivosti na Cerkljanskem pa je bolnišnica »Franja«. V stisnjeni soteski, v kateri je bilo komaj prostora za divji hudournik, so v najtežjih pogojih in v najstrožji konspiraciji zgradili partizani 11 barak. Ves material, ki so ga zanje dali domačini, so znosili na ramenih čez nevarne slapove hudournika. Kljub velikemu naporu pa so pogumno vztrajali do konca in bolnišnico neprestano izpopolnjevali. Dobila je celo električno razsvetljavo, rentgenski aparat in invalidski dom. Dvakrat je bila v veliki nevarnosti. Nemci so bili v bližini, toda odkrili je niso.

Na Cerkljanskem so delale tudi številne tehnike: tehnika IX. korpusa, tehnika XXXI. divizije, tehnike raznih drugih brigad ter tehnika »Porezen«, pozneje imenovana R-46, ki je delala za PNOO za Primorsko. Tako sta na Cerkljanskem izhajala časopisa: Partizanski dnevnik in Kmečki glas, dalje brošure, pesmarice in letaki, ki so ljudi obveščali o uspehih NOV in zavezniških sil.

Zaledna vojaška oblast je bila tesno povezana s civilnimi oblastmi, narodnoosvobodilnimi odbori in političnimi organizacijami. To sodelovanje je omogočilo, da je zaledje z vsemi človeškimi in materialnimi rezervami služilo naši vojski. Organizacijo preskrbe so imeli v rokah neposredno narodnoosvobodilni odbori s svojimi gospodarskimi komisijami. V poročilih terenskih organizacij iz leta 1944 in 1945, ki jih hrani arhiv Inštituta za delavsko gibanje v Ljubljani, se neprestano ponavlja: »Teren je zelo izčrpan, vendar oskrba funkcionira. Nabiralna akcija je uspela, ljudje radi dajo tudi zadnji krompir.« Na Cerkljanskem rekvizicije niso bile potrebne.

Spomenik padlim borcem v Cerknem simbolizira prav to veliko pripravljenost, pomagati NOV.

Eden izmed prvih ukrepov narodnoosvobodilnih odborov je bil tudi ta, da se po vseh vaseh ustanove partizanske osnovne šole. Po dolgih letih zatiranja se je v osnovnih šolah, kljub pomanjkanju kvalificiranega učiteljskega kadra, zopet poučevala materinščina. Našel se je tudi čas za široko prosvetno dejavnost: za večerne tečaje in kulturne prireditve. Od novembra 1943 do marca 1945 je bilo 86 mitingov s kulturnim sporedom.

V Cerknem so bile tudi važne pokrajinske konference, tako konferenca žena za Primorsko, ki so se je udeležile celo žene iz Trsta in Gorice, konferenca SKOJ za Gorenjsko, okrožna partijska konferenca za severno Primorsko idr. Pogostni so bili tudi nastopi igralske skupine IX. korpusa. Vse to pa je

le majhen del pestre in bogate zgodovine Cerkljanske med narodnoosvobodilno borbo.

Razumljivo je, da so sovražniki napeli vse sile, da uničijo bujno življenje partizanske prestolnice ali »male Moskve«, kakor so jo sami imenovali, ko je rastle v njihovi neposredni bližini. Mnogokrat so jo napadli. Takrat so naši ljudje preživljali strašne dneve. Vasi Poče, Gorje, Šebrelje in Reka so bile popolnoma požgane. Vsaka večja sovražna akcija proti NOV na Primorskem je imela tudi namen, streti materialno in moralno silo našega zaledja. Cerkno in okoliške vasi so doživele tri bombardiranja, več vdorov in ofenziv, med katerimi je bila najhujša zadnja v marcu 1945. Nemci in odpadniki najrazličnejših narodnosti so divjali po Cerkljanskem 12 dni. Umikajoči se sovražnik se je tudi maščeval nad prebivalstvom za težke poraze, ki mu jih je zadala naša vojska. Za

seboj je pustil strahotno razdejjanje, da se je Cerkljanska po končani vojni le težko opomogla.

Resolucija, ki jo je Cerkno poslalo zavezniški razmejitveni komisiji, pravi: »Cerkno samo z okoliškimi vasi je za doseg najvišjega cilja primorskega ljudstva dalo narodnoosvobodilni vojski 999 borcev in doprineslo med borbo naslednje žrtve:

270 v boju padlih borcev, 177 ustreljenih civilistov, 31 umrlih v taboriščih, 87 pogrešanih, v ječah je trpelo 242 ljudi, mučenih je bilo 154 moških, žensk in otrok, konfiniranih 28 moških in žensk, interniranih 148 moških in žensk, prisilno mobiliziranih 488 mož in fantov.

V cerkljanskem okraju je sovražnik med svojimi vpadi požgal in porušil 357 hiš in 459 gospodarskih poslopij.

SLAVICA PAVLIČ

Iz zgodovine idrijskega šolstva

Ustanovitev šole

Organizacija šol in vsebina pouka ustrezata vsakokratni ureditvi, ker je šolstvo tesno povezano z družbenim razvojem.

V dobi prosvetljenstva z nastopom Marka Pohlina, Kumerdeja, Linharta in Vodnika je nastalo živahnejše gibanje v slovenski prosveti. Slovenci smo narod, ki se je šele pred dobrim stoletjem pričel politično uveljavljati. Vztrajnost, s katero so se naši predniki bojevali za skromne drobtinice jezikovnih pravic v šolah, dokazuje, da nas je do zmage privedlo le zaupanje v lastne sile. Šola je v preteklosti služila raznarodovanju slovenkse mladine, zato jo je preprost Slovenec odklanjal, ker ni videl nobene koristi, če so jo obiskovali njegovi otroci.

Tudi fevdalni velikaši so v začetku odklanjali šole zaradi strahu, da bi izobražen kmet-tlačan ne bil več pokoren.

Prve slovenske osnovne šole so bile odprte v času reformacije. Njihov ustanovitelj Primož Trubar — pisec prve slovenske tiskane knjige — je pričel odpravljati kulturno zaostalost Slovencev. To nam dokazujejo šolske kronike, kjer zasledimo že nekaj protestantskih šol v naših vaseh (Zalec, Ne-

gova, Krško). V Krškem je Adam Bohorič poučeval otroke dolenskih plemičev. Idrija je že leta 1581 dobila svojo protestantsko šolo in prvega učitelja Janeza Hofferja, le-ta je poučeval od leta 1581 do 1596, za njim pa Peter Gallus. Plodno delo protestantov je zatrlo protireformacijsko gibanje, ki je hotelo utrditi katolicizem; zajelo je tudi Idrijo, po 27 letih delovanja ukinilo protestantsko šolo in ustanovilo katoliško šolo, ki je bila leta 1608 izročena katoliškemu učitelju Janezu Zerclu. Ta mala enorazredna šola je obstajala več kakor 150 let.

Doba prosvetljenega absolutizma je odraz porajajočega se kapitalizma, ki je hotel imeti izobraženo delovno silo za dvig proizvodnje in s tem tudi dobička. Marija Terezija se je zavedala pomena izobraževanja za gospodarski razvoj Avstrije in je zato šolo proglasila za politicum (državno zadevo). Leta 1774 je izšel v Avstriji prvi šolski zakon, ki je določal posamezne vrste šol. V deželnih mestih so odprli normalke, v okrožjih glavne, v ostalih večjih krajih in sedežih fara pa trivialne šole. Marija Terezija je z dvornim dekretom dne 22. maja 1777 prejšnjo enorazrednico preimenovala v trirazredno glavno šolo (Hauptschule) že z 225 učenci. Uspehi nove glavne šole so se kmalu pokazali pri zaključnih javnih izpitih v zimskem in letnem tečaju. Pri javni skušnji čez zimski tečaj 17. in 18. maja 1779 je prisostvoval tudi Blaž Kumerdej, voditelj normalke iz Ljubljane. Poročilo javnih izpitov se glasi, da: »je idrijska glavna šola ena najboljših v deželi«.

(Arko: Zgodovina Idrije, stran 220).

Ne morem mimo tega, da ne bi omenila dogodka iz zgodovine idrijske šole, ki ilustrira otroško naivnost in tudi željo po učenju. Opisuje ga Blaž Kumerdej; doživel ga je v Idriji ob slavnostni otvoritvi glavne šole: »Moral sem se zares diviti neverjetni gorečnosti tamošnje mladine za uk; posebno se odlikuje neki deček, sin idrijskega delavca; ker se je prepozno oglasil, ga niso mogli vzprejeti, kajti vse klopi so bile natlačeno polne. A kaj storiti? Jokajoč teče domov in se vrne kmalu z majhnim stolčkom, češ da ga sedaj ne morejo več poditi domov, saj ima svoj sedež in hoče biti v šoli«. (Einladung zur Östentlichen Prüfung Paragraf IV. Historische Nachrichten, welche disen Winterkurs auszeichnen).

Kumerdej nadalje v svojem poročilu zelo podrobno opisuje slavnostno otvoritev šole, ne pozabi omeniti, v katerem kotu in na kateri strani dvorane v gradu je bila slovesnost, da se je pred gradom zbrala velika množica ljudi, da so učence in goste sprejeli z godbo: »Pri tej slovesnosti si videl ljudi jokati od samega veselja; ljudje so brez izjeme hvalili sedanje lepo vedenje mladine, ki je bila poprej razposajena, razuzdana in se je vedno klatila po cesti«. (Einladung zur Östentlichen Prüfung, ...).

Nova šola je imela ravnatelja in tri učitelje, pozneje še učiteljico ženskih ročnih del in učitelja glasbe.

Trirazredna glavna šola je imela — kolikor se da ugotoviti iz raznih starejših listin in zapiskov — že v začetku 19. stoletja štiri oddelke. Prvi razred je bil namreč razdeljen v nižji in višji oddelek, ki sta imela vsak svojega učitelja in različno učno snov. Šola je bila po imenu trirazredna, po ustroju pa štirirazredna. Kljub temu da je bila po značaju dela štirirazredna, za tako ni bila priznana, zato so učitelji glavne šole na konferenci 26. marca 1850. leta opozorili tedanjo višjo šolsko oblast, t. j. knezoškofijski ordinariat, da bi bilo dobro trirazrednico razširiti v štirirazrednico, kjer bi nadarjeni učenci dobili potrebno predizobrazbo za nadzorniško službo. Na ta predlog je ljubljanski konzistorij odgovoril, naj bi raje ustanovili nižjo realko. Misli se je oprijel tedanji ravnatelj glavne šole Karol Legat, ki je utemeljeval potrebo po ustanovitvi nižje realke, toda dosegel ni nobenega uspeha, ker politična oblast (glavarstvo) v Vipavi ni niti odgovorila. Glavna šola se je s šolskim letom 1855/56 razširila v štirirazrednico. S tem pa se notranja razdelitev ni prav nič spremenila, spremenilo se je le ime razredov in oddelkov. Prvi in drugi razred sta ostala po spolu ločena, kakor sta bila prej višji in nižji oddelek I. razreda. Popolna ločitev deč-

kov in deklic se je pričela s šolskim letom 1862/63. Dečki so imeli svoje štiri razrede in deklice svoje štiri. Ker pa je bilo deklic v III. in IV. razredu malo, so ta dva razreda poučevali skupno. Trajna ločitev po spolu se je izvršila v šolskem letu 1875/76. Šola je imela štiri deške in štiri dekliške razrede; to sta bili dve šoli pod skupnim vodstvom.

Z novim zakonom o osnovnih šolah iz leta 1869, ko so prenehale glavne in trivialne šole, se je tudi idrijska c. kr. glavna šola preimenovala v »c. kr. rudniška ljudska šola« (K. k. Werksvolksschule). Vedno bolj pa se je kazala potreba po ponovni razširitvi šole, da bi omogočili rudarskim otrokom večjo izobrazbo. Tej potrebi je vsaj delno zadoščilo c. kr. ministrstvo z odlokom dne 13. avgusta 1877. leta št. 9180/1516, ko je razširilo štirirazredno deško šolo v petrazredno in odobrilo učni načrt za petrazrednico. Po 16 letih pa je leta 1893 postala tudi dekliška šola petrazredna. Tako je imela Idrija dve petrazredni osnovni šoli, kar je bilo v takratnem času prava redkost, zato ni čudno, da so z vseh strani prihajali otroci v Idrijo, ker je bila tu daleč naokrog najvišje organizirana šola. Za domače potrebe sta ti dve ustanovi zadoščali, vendar so Idrijčani pošiljali svoje otroke tudi v višje šole: dečke na srednje šole v Ljubljano in Kranj, deklice pa v višje razrede osnovnih šol v Ljubljano in Skofjo Loko. Leta 1901 pa je bila že doma ustanovljena mestna realka za dečke, za deklice pa se je leta 1903/04 petrazrednica razširila v šestrazrednico, leta 1906/07 v sedemrazrednico in leta 1913 v osemrazrednico.

Število otrok, ki so obiskovali šolo, je iz leta v leto naraščalo in pokazala se je potreba po novih šolskih prostorih. Dosedanji razredi so bili premajhni in raztreseni v treh privatnih hišah. Novo šolsko poslopje je bilo zgrajeno na stroške eraričnega rudnika. Ker pa c. kr. rudniška direkcija ni imela lastnega primernega prostora, je odkupila tri zasebne hiše, jih podrla in dne 1. julija 1874 pričela kopati temelje. Poslopje je bilo dograjeno in slavnostno odprto 17. septembra 1877. leta.

Solo je vzdrževal idrijski rudnik s šolnino, ki so jo morali plačevati rudarski otroci, deloma pa s šolsko dnino (Schul-schicht), ki so jo morali opravljati rudarji-očetje šolskih otrok.

Z uvedbo novega zakona ni bil več dolžan skrbeti za šolo rudniški erar, ampak bi morala prevzeti dolžnost do šole dežela oz. občina. Toda c. kr. poljedelsko ministrstvo je v sporazumu s c. kr. ministrstvom za nauk in bogočastje z odlokom z dne 13. septembra 1873, št. 6978/17 prostovoljno prevzelo tudi še nadalje idrijsko osnovno šolo v svoje področje, in sicer kot zasebno šolo s pravico

javnosti. S tem je prevzel rudniški erar vse vodstvo v gospodarskih zadevah, pravico imenovanja učiteljstva, pravico določanja učnega načrta in izvrševanja disciplinskih prestopkov.

Dopolnilni pouk na glavni šoli

V Idriji je bila s c. kr. glavno šolo združena tudi nedeljska šola kot nadaljevanje in nadomestilo vsakdanje šole. S katerim letom se je pričela, se iz gradiva ne da točno ugotoviti, znano pa je, da je delovala že leta 1838 in je imela tri oddelke. Obiskovali so jo učenci in učenke različne starosti, največ od 10. do 15. leta. Nedeljsko šolo so obiskovali tudi obrtniški vajenci. Prenehala je delovati konec šolskega leta 1874/75.

Tudi za nadaljnjo izobrazbo deklic je bilo preskrbljeno. Leta 1816 je bil na idrijski šoli poseben oddelek za deklice »Industrial-Mädchenschule«. To obrtno deklinško ali delovno šolo, pa tudi nedeljske šole, so obiskovale najprej deklice vseh razredov prostovoljno, pozneje pa je postala delovna šola nadaljevalna šola za dekleta.

Uveden je bil tudi pouk petja in glasbe, toda le kot neobvezni predmet. Petje so začeli poučevati s šolskim letom 1852/53. Lahko rečemo, da je bila to že glasbena šola, ki je imela 18 učencev. Petja in glasbe so se učili že prvo leto učenci glavne šole.

Pri glavni šoli je bila tudi nedeljska risarska šola, kjer je poučeval učitelj risanja Joseph Hermann iz Gradca. V arhivskem gradivu (Fascl XIII št. 59) zasledimo poročilo učitelja Hermana, ki se pritožuje, da ima samo tri resne učence, drugi bi radi risali samo osebe in postali umetniki, namesto da bi se vadili v praktičnem risanju. Nadalje pravi poročilo, da učitelj Herman ne zna vzbuditi veselja do predmeta in da govori samo nemški, da ga učenci zelo malo razumejo. Zato je bila risarska šola ukinjena 17. junija 1791 (Fascl XIII št. 59). Od leta 1857 dalje je bila ponovno združena z glavno šolo tudi nedeljska risarska šola. Obiskovali so jo tudi odrasli, zlasti delavci, ki jim je bilo risanje potrebno pri delu. Ker se je na obrtno-nadaljevalni šoli poučevalo risanje, so obrtni vajenci morali obiskovati to šolo. Poleg naštetih predmetov, ki so jih neobvezno poučevali na glavni šoli kot dopolnilno rednemu pouku, zasledimo v predmetniku za leto 1867/68 posebni seznam učencev, ki so obiskovali neobvezna predmeta telovadbo in sadjarstvo. Leta 1892 pa so uvedli kot neobvezne predmete tudi »pouk v mizarstvu, rezbarstvu in lepljenju«. Skrbeli so za vzgojo in pouk predšolskih otrok, čeprav le malo časa. Že leta 1872 je predlagal cesarsko kr. okrajni

šolski svet, naj bi se v Idriji ustanovil otroški vrtec, toda do uresničitve je prišlo šele 1. maja 1890. leta. Obstajal je zelo kratko dobo zaradi pomanjkanja primernih prostorov, verjetno pa tudi zaradi premajhnih finančnih sredstev, prenehal je delovati 16. februarja 1897.

Drugi učni zavodi

Idrija je imela veliko nadarjenih otrok, ki so hoteli nadaljevati šolanje. Nadaljnje izobraževanje v mestu samem ni bilo mogoče brez višjih šol. Zato je popolnoma razumljivo, da so idrijski rudarji že 7. junija 1716. leta prosili dvorno komoro (Hofkammer), naj bi ustanovila srednjo šolo z dvema latinškima razredoma. Vendar do uresničitve ni prišlo ne do leta 1781 in ne do leta 1784, ugotovljeno po arhivskem gradivu Schulsachen Fascl XIII št. 435, listina datirana z dne 24. julija 1792, kjer pravi, da je pričela delovati gimnazija s tremi razredi v Idriji pred 11 leti, t. j. leta 1781 in je delovala do leta 1797, kasneje od 1823 do 1827 in od 1844 do 1849, ko so duhovniki privatno poučevali predmete za nižjo gimnazijo ter nadarjenim fantom pomagali do nadaljnje izobrazbe.

Da bi dobil idrijski rudnik bolj izobražene delavce in sposobne paznike, so Francozi v času okupacije ustanovili tehnično šolo. V šolskem letu 1811—1812 so bili štirje deški razredi z 230 učenci in dva deklinška razreda s 45 učenkami. Na šoli je poučevalo 12 učiteljev in 2 učiteljici.

Med učnimi zavodi, ki jih moramo uvrstiti z osnovno šolo, moramo omeniti pripravniški tečaj ali preparandijo (Präparandenschule). Knezoškofijski ordinariat je večkrat izrazil željo, da se na idrijski glavni šoli ustanovi pripravniški tečaj z namenom, izobraževati učitelje osnovnih šol za enorazrednice na deželi. Ta predlog so podprli tudi na Dunaju in tako je c. kr. naučno ministrstvo z odlokom z dne 31. maja 1852, št. 4985, dovolilo pripravniške tečaje. Prvo šolsko leto se je pričelo dne 20. oktobra 1852 in pouk so morali prevzeti učitelji c. kr. glavne šole, ki so brezplačno poučevali. Izmed 195 tečajnikov jih je 130 uspešno opravilo šolanje in so bili postavljeni za učitelje trivialnih šol. Ta tečaj je deloval 14 let, dne 5. oktobra 1864 pa ga je kranjska deželna vlada z odlokom št. 11240 ukinila. Ob koncu šolskega leta 1865/66 je prenehal delovati. Razlogov je bilo več, eden izmed glavnih je bil ta, da se v enem letu ne more vzgojiti dobrega učitelja. Poleg tega je čas sam zahteval vedno višjo izobrazbo, ker se je organizacija šolstva zelo hitro širila.

Čipkarska šola

V Idriji je bilo že od nekdaj zelo razvito čipkarstvo. Da bi se ta obrt izpopolnila, je trgovsko ministrstvo ustanovilo leta 1876 posebno šolo za čipkarstvo, ki jo je leta 1882 prevzelo v svoje področje c. kr. naučno ministrstvo. Vodstvo nad šolo je imel ravnatelj c. kr. rudniške glavne šole. Po letu 1895 je dobila čipkarska šola svojega ravnatelja. Poleg čipkanja so se v praktično-teoretičnem tečaju učile učenke še nemščino, obrtno računstvo, obrtno pisanje, knjigovodstvo in strokovno risanje. Obenem z uvedbo praktično-teoretičnega tečaja je bila leta 1903 z odlokom c. kr. ministrstva imenovana c. kr. strokovna šola za čipkarstvo.

Namen te šole pa ni bil čipkaricam prekrbeti strokovni pouk, ampak skrbeti, da dobi njihovo delo primerno ceno. Šola je prevzela posredovanje dela ter je izdelane čipke nekaj časa sama prodajala. Cene so se dvigale, kar je bilo v korist idrijskim čipkaricam-delavkam.

Ker pa je bila čipkarska domača obrt razširjena tudi v ostalih deželah, zlasti na Češkem, so se vse šole združile v celoto pod skupnim vodstvom c. kr. centralnega tečaja na Dunaju, kamor je bila priključena tudi idrijska strokovna šola za čipkarstvo; s tem je izgubila svojo samostojnost.

Gozdarska šola

Idrija in okolica sta imeli veliko obsežnih gozdov, ki sta jih oskrbovali dve c. kr. gozdni oskrbništvu. Ker je primanjkovalo kadra, je dne 28. januarja 1892 izšel odlok c. kr. poljedelskega ministrstva št. 1237/611, da se ustanovi v Idriji c. kr. gozdarska šola, ki je že 1. oktobra 1892 pričela z rednim poukom. Namenjena je bila predvsem dijakom s Kranjske in Primorske. Učni jezik je bil nemški, lahko pa sta se uporabljali tudi slovenščina in italijanščina. Sprejela je 6 do 8 učencev, ki so morali biti zdravi, stari najmanj 17 in največ 22 let in ki so dokončali tretji razred srednje šole.

Gozdarska šola je bila ukinjena 1. 1908.

Obrtno-nadaljevalna šola

Čeprav Idrija ni bila izrazito obrtno mesto, je bilo mnogo obrtnikov in trgovcev, ki so imeli vajence, in tako se je pokazala potreba po obrtno-nadaljevalni šoli. Že nekdanja c. kr. glavna šola je skrbela za pouk obrtnih vajencev z nedeljsko ponavljalno šolo, toda ko je le-ta leta 1874/75 prenehala delovati, se nihče več ni zmenil za vajence. Tako n. pr. najdemo v seznamu za šolsko leto 1847/48, da je bilo med 66 fanti, ki so obiskovali nedeljsko šolo, 20 obrtnih vajen-

cev. Učili so se naslednjih obrti: čevljarstva, dimnikarstva, glavnikarstva, ključavničarstva, krojaštva, mizarstva, sedlarstva, slikarstva in urarstva.

Sele z odlokom c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk dne 7. oktobra 1904 št. 33708 se je ustanovila redna obrtno-nadaljevalna šola s pripravljalnimi tečajem in prvim razredom. Naslednje leto se ji je priključil še posebni trgovski tečaj za trgovske vajence. Šola je obiskovalo povprečno 50 učencev.

Realka

19. stoletje je z iznajdbami napravilo revolucijo v človeškem življenju. Hitre zveze med narodi in državami so omogočile vsestransko širjenje znanosti in napredka ter povzdignile splošno razgledanost. Tudi v Idriji se je pokazala že pred več leti potreba po srednji šoli. Na predlog Valentina Lapajneteta je mestni zastop že 4. julija 1894 sklenil ustanoviti nižjo gimnazijo na občinske stroške, vendar sklepa ni bilo mogoče uresničiti. Naraščajoče število šolskih otrok je vedno bolj zahtevalo rešitev tega vprašanja. Zaradi slabega gmotnega stanja staršev, ki so bili večinoma rudarji, je le malo otrok lahko nadaljevalo šolanje. Velika večina je bila prisiljena ostati doma; ko pa ni našla zaposlitve, je takratne pedagoge resno skrbelo, kam z njimi. Prosvetni delavci so prišli do primerne rešitve tako, da so sklenili praznovati cesarjev rojstni dan z ustanovitvijo srednje šole v mestu. Predlog prosvetnih delavcev in mestnega zastopa je bil soglasno sprejet.

Misel na mešano realno gimnazijo so kmalu opustili in so se po vestnem in vsestranskem posvetovanju odločili za realko. Tudi ta predlog je bil sprejet brez debate in 29. decembra 1900 je bila sprejeta ustanovna listina občinske nižje realke v Idriji.

Dne 18. septembra 1901. leta so odprli I. razred mestne nižje realke. Novo ustanovljena šola še ni imela lastnega poslopja. Na slavnostni seji v mestni dvorani je idrijski župan izročil ključ ravnatelju Valentinu Lapajnetu z naslednjimi besedami: »Težko smo pričakovali današnjega dneva, ki je za naše mesto zgodovinskega pomena, dneva, s katerim se pričinja za naše mesto novo življenje, lepša bodočnost. Srednjo šolo, po kateri smo hrepeneli že toliko let, odvarjamo danes, in tukaj Vam, blagorodni gospod ravnatelj, izročam ključ k temu zavodu. Izročam Vam s tem v roke Vašo pa tudi našo mladino. Prosimo Vas tudi, da zastavite vse svoje velike moči v to, da bode naše mesto za velike žrtve dočakalo nekdanj obilnega sadu.« (Izvestje mestne nižje realke v Idriji, šol. leto

1901/02, str. 13.) S temi besedami je bila realka odprta in je pričela z rednim poukom dne 20. septembra 1901.

Novo šolsko poslopje je bilo zgrajeno leta 1903/04 in nižja realka se je vselila v lastni dom. Poslopje še danes ponosno stoji nad mestom blizu starega gradu.

Že v prvo šolsko leto 1901/02 se je vpisalo 55 učencev. Leto za letom so se odpirali novi razredi, zato je mestna občina prosila naučno ministrstvo za dovoljenje, da bi nižjo realko razširili v višjo. Prošnji se je ugodilo z odlokom dne 5. julija 1905 št. 23775.

Leta 1908 je dobilo mesto popolno srednjo šolo s pravico do zrelostnih izpitov in izdajanja državno-veljavnih zrelostnih spričeval. Leta 1908 je idrijska mestna višja realka poslala v svet prve abituriente z besedami, ki jih je napisal ravnatelj realke dr. Stanislav Bevk: »V sklepnih vrstah se obračam še do vas, ki letos prvi odhajate v svet z našega zavoda. Mesto Idrija je v prid slovenskega naroda žrtvovalo ogromne vsote. Skrbite, da jih ni žrtvovalo zastoj, ampak da bo kdaj Idrija in ves slovenski narod zrl na vas s ponosom in s sladko zavestjo: Trud in žrtve rodijo obilen sad. Na pot v življenje pa vam dajem geslo, ki ste ga obdelovali pri pismenem zrelostnem izpitu, geslo: ‚V vedi je moč!‘« (Sedmo izvestje višje realke v Idriji, šolsko leto 1907/08, str. 11.)

S šolskim letom 1909/10 je bila mestna višja realka podržavljena. Idrijska realka je bila najmlajša realka, na kateri se je večina predmetov poučevala v slovenskem jeziku, zato jo tudi imenujemo prva slovenska realka.

Po prvi svetovni vojni se je stanje na realki zelo spremenilo. Italijani so takoj po svojem prihodu vpeljali obvezen pouk italijanskega jezika. Gentilejeva šolska reforma iz leta 1923 je v kratkem času odpravila slovenski pouk, slovenske učitelje pa premestila v notranjost Italije.

Generalni civilni komisariat za Julijsko krajino je 30. septembra 1919 (št. 73435 B) ustanovil v Idriji nižjo gimnazijo s slovenskim učnim jezikom in z učnim načrtom, ki je bil predpisan za nižje gimnazije v državi. Gimnazija je bila v upravnih zadevah priključena realki. Ustroj realke se ni bistveno spremenil, le ime je dobila drugo. Nižji razredi so bili tehniška šola, višji pa tehniški zavod.

Gentilejeva šolska reforma je s kr. zakonsko odredbo dne 27. septembra 1923 (št. 2245) ukinila realko in nižjo gimnazijo. Ob koncu šolskega leta 1925/26 so ob 25-letnici ustanovitve odšli z realke zadnji matu-

ranti. Kot nadomestek so Italijani osnovali jeseni leta 1926 z odlokom št. 2072 trirazredno komplementarno šolo, preimenovano v »scuola d'avviamento al lavoro«, ki ni nudila prave izobrazbe in jo je večina učencev po izpolnjeni šolski obveznosti zapustilo.

Skozi 25 let so italijanske fašistične oblasti uničevale kulturo, prosveto in gospodarstvo. Z vsemi sredstvi je fašistični zaslužnjevalec dušil in preganjal slovensko besedo. Izgnal jo je iz šol, uradov in javnega življenja. Ukinil je slovensko časopisje in onemogočil izdajanje slovenskih knjig.

Hudi in boleči so bili ti udarci, toda najhujši zločin, ki ga je italijanski fašizem storil nad slovenskim narodom, je bilo namerno fizično uničevanje slovenske inteligence na Primorskem. Čeprav je bilo sleherno kulturno delo prepovedano, so ljudje na skrivaj peli in igrali v odročnih vasi. Prepovedana slovenska beseda se je ohranila po domovih, kjer so jo matere učile svoje otroke. Ljubezen do slovenske besede je bila močnejša od vsake prepovedi, grožnje in kazni. Prav ta ljubezen in živa potreba po kulturnem življenju sta omogočili, da se je pregnana in zaničevana slovenska beseda tako živo ohranila med idrijskim ljudstvom.

Ta kratek pregled šolstva v Idriji nam dokazuje, da je organizacija šol nujno povezana s političnim in gospodarskim razvojem.

V naši družbeni ureditvi stremimo za tem, da bi vzgojili globoko humanega človeka, ki bo znal vrednotiti duhovne dobrine svojega naroda.

VIRI IN LITERATURA:

1. Kumerdejevo nadzorniško poročilo, Einladung zur Össtentlichen Prüfung: Paragraf IV. Historische Nachrichten, welche diesen Winterkurs auszeichnen (Slovenski šolski muzej, Ljubljana)
2. Schulsache — Fasci XIII št. 55, 59, 435 Mestni muzej v Idriji
3. Arko: Zgodovina Idrije, Gorica leta 1931, str. 219
4. Dr. Vlado Schmidt: Zgodovina šolstva in pedagogike na Slovenskem, Ljubljana 1963 str. 59
5. Letno poročilo glavne ljudske šole c. kr. ručnika v Idriji l. 1870
6. Letno poročilo četverorazredne ljudske šole c. kr. rudnika v Idriji leta 1873
7. Letno poročilo c. kr. rudniške deške ljudske šole v Idriji za šolsko leto 1907-08
8. Izvestje mestne nižje realke v Idriji za šolsko leto 1901-02
9. Sedmo izvestje višje realke v Idriji za šolsko leto 1907-08
10. Vsebina o zgodovinskem razvoju šol v Idriji je v članku podana po preverjenih izvlečkih iz šolske kronike, ki se nahaja v Slovenskem šolskem muzeju v Ljubljani

Partizanska tehnika

»Porezen«

Veličina NOB ni le v bitkah, ki so bile izbojevano, temveč tudi v ogromnem in raznovrstnem delu, ki ga je opravilo zaledje. Tako pomembno, vztrajno in požrtvovalno delo se je odvijalo v naših partizanskih tehnikah. V tesnih bunkerjih so partizani-tehniki delali noč in dan, sestavljali, tipkali in razmnoževali poročila, razmnoževali partizanske časopise, brošure, pesmarice in letake, ki so naše ljudi obveščali o uspehih NOV ter zavezniških sil, o ciljih naše borbe ter vplivali pogum in vero v zmago. Ena izmed mnogih tehnik v Sloveniji, skromna, a kot vse pomembna, je bila tudi tehnika »Porezen«, pozneje imenovana »R-46« na Cerkljanskem.

Tehnika »Porezen« se je rodila v bunkerju pod Tičarico nad vasjo Labinje. Bunker je bil domovanje prvih organizatorjev in aktivistov OF na Cerkljanskem, ki so morali v ilegalo: Jake Štucina-Cvetka in Jožeta Primožiča-Miklavža. Poleg njih so v bunkerju stanovali Gabrijel Peternelj — Crnčev iz Planine, pogumen fant, ki je pozneje padel v NOV, in Franc Tavčar — Lajnarjev iz Labinj, požrtvovalni kurir.

Januarja 1943 sta Marija Kranjc (Purgarjeva) in Rozalija Obid (Obidova) iz Labinj prinesli v bunker iz trgovine Štrukelj v Cerknem dele za radio, ki ga je nato sestavil Tone Kranjc. Tako je nastal prvi obveščevalni center. Poročila o dogodkih v svetu so aktivisti sporočali ljudem najprej ustno na sestankih. Aprila 1943 se je stanovalcem bunkerja pridružil partizan Milan Lahajnar iz Cerkna. Začel je sestavljati in razmnoževati radijska poročila na pisalni stroj.

»Poročila sem tipkal v 12 izvodih,« pravi Milan, »kurir Tavčar pa jih je vsako drugo noč, če so bila važna, tudi vsako noč raznašal terencem v Labinje, Poljano, Čeplez, Planino, Cerkljanski vrh in Lazec, od koder so jih dajali v Plužnje in Otalež. V Zakriž, Ravne, Orehek, Jesenice in Bukovo jih je približno dvakrat tedensko nosil kurir Matjaž Vencelj-Obid.«

Nič ni pomagalo italijanskim oblastem, da so našim ljudem zaplenile radio aparate, da so iz javnih zgradb trobili zvočniki potvorjena poročila o zmagah Osi, o »taktičnih« umikih, o tem, kako so okupatorjeve sile

likvidirale partizansko gibanje — ljudje so bili kljub temu pravilno obveščeni. Skromni natipkani listki, ki so poročali o zavezniških ofenzivah, bombnih napadih in uspehih NOV, so prišli v vsako vas in krožili med ljudmi. In vsakdo je vedel: sile Osi bodo zlomljene, končno bo le zmagala pravica.

»Poleg poročil,« pripoveduje nadalje tov. Milan, »smo izdelovali tudi primitivne štampiljke iz gume starih avtomobilskih plaščev. Z njimi smo tiskali propagandne letake, ki so jih kurirji in drugi aktivisti trosili po terenu. Tako smo skrbeli za »moralo« italijanskih vojakov, ki so za vsakim letakom OF videli bojevitega Srba.«

Da je radio vedno brezhibno deloval, je skrbel Tone Kranjc, ki je redno polnil akumulatorje in takoj popravil vsako okvaro.

»Po naročilu Jožeta Primožiča-Miklavža sem v Gorici iz sredstev OF kupil dva akumulatorja in usmerjevalec za polnjenje,« pravi tovariš Tone. »Ko sem polnil akumulator, sem moral tok krasti, ker bi prevelika poraba postala sumljiva.«

Tehnični material so oskrbovale trgovine v Cerknem, nosili so ga Tonetova žena Marija, njena mati, Blaž s Poljane in še drugi aktivisti. Hrano je stanovalcem bunkerja oskrbovala največ družina Tavčar iz Labinj. »Posebno požrtvovalna,« pravi Milan, »je bila Pavla Tavčar, ki je dnevno poročala, kakšen je v okolici položaj, ali so v bližini italijanske patrolje. Hrano je nosila na dogovorjeno mesto izven vasi — k cerkvi, da bi se bunker ne kompromitiral. Ko smo bili v bunkerju, smo večkrat slišali ropotanje Italijanov, ki so hodili po kolovozu mimo nas v postojanko na Hum, kjer je bilo stalno kakih dvajset vojakov. Da se ne bi izdali, smo morali podnevi med sabo zelo tiho govoriti. Vrata bunkerja, visoka 60 cm, so bila skoraj ves dan zaprta, posebno kadar smo pisali na stroj. Za bunker so vedeli samo nekateri aktivisti, ostali vaščani niso slutili, da se poročila, ki so jih vsak večer brali, tipkajo tako blizu vasi.

Po razpadu Italije se je ustanovila tehnika v pravem pomenu besede. Imenovala se je najprej tehnika Porezen, nato, po nalogu Pokrajinskega odbora OF, R-46.

Iz bunkerja nad Labinjami se je tehnika selila v Orehovsko grapo. V gozdičku nad hišo Petra Lapanjeta, po domače pri Abramcu, je bil že pripravljen 4 m dolg in 2,5 m širok bunker. Kmalu se je pokazalo, da je premajhen in podaljšali smo ga na 8 m. V tehniki je delalo tedaj več ljudi, od teh nekateri le začasno: Zelnikov Tone in Bogdana iz Bo-

hinja, Milan Lahajnar, Peter Jež in Vinko Tavčar iz Cerkna, Nada iz Ilirske Bistrice, Bogomil iz Tolmina, Tugo, kot ekonom, in njegova sestra Marica — kuharica — iz Praprotna. Vodila sta jo najprej univerzitetni študent Janoš iz Ljubljane, nato Monter (part. ime). Kurirja tehnike sta bila Franc Tavčar in Obid Vencelj-Matjaž.

Tehnika je imela dva ročna rotacijska stroja, pisalni stroj in radio aparat. Tiskali so Kmečki glas, Slovenski poročevalec, razne brošure, pesmarice in tiskovine po naročilu Vojnega področja, Pokrajinskega NOO in Pokrajinskega OOF. Mesečno so natisnili približno 3000 izvodov Kmečkega glasu in Poročevalca.

Bunker je bil dobro urejen in zamaskiran. Dnevno svetlobo je dobival skozi zasilno okno v stropu. Kmalu so v tehniko napeljali po tleh elektriko, in sicer iz linije, ki je šla mimo Abramove hiše.

»V bližini,« pravi Milan, »smo imeli vedno pripravljeno listje in hosto, s katero smo v ofenzivah maskirali poti v bunker. Pozimi smo do Abramove hiše hodili po hrano in pošto vedno po majhnem potoku, da bi se v snegu ne poznali sledovi.«

Material za tehniko so dobivali z Reke ob Idrijci. Tehniko R-46 sta večkrat obiskala pokrajinski sekretar in tovariš Miklavž.

Osebjem tehnike je PNOO trikrat pohvalil, ker je vedno hitro opravilo naročena dela.

»Kurir Matjaž,« pripoveduje Milan, »je bil stalno na poti z literaturo, ki smo jo natisnili. Spominjam se, da smo mu večkrat naložili v njegov veliki nahrbtnik tudi nad 30 kg teže.«

V Orehovski grapi se je tehnika zadržala 18 mesecev. Nemci so nekajkrat prišli prav v bližino, vendar tehnike niso odkrili. Med domačini ni bilo izdajalca. Da se je tehnika toliko časa lahko zadržala v istem kraju in uspešno delala — vse to je velika zasluga požrtvovalne Abramove družine. Skrbno je čuvala tajnost, obveščala tehniko o položaju v okolici in poleg tega tudi ves čas prehranjevala delavce v tehniki. Abramova hiša je bila pomembna tudi kot javka, kjer so se srečavali kurirji s Cerkljanske, Bukovega in Baške grape ter Šentviške planote.

Iz Orehovske grape se je tehnika preselila na Reko (v Sevnico), od koder se je morala že po štirinajstih dneh preseliti na Laze k Bucku, od tam na Utre in po osvoboditvi v Idrijo pri Bači.

Pisana beseda, ki se je razmnoževala v gozdu nad Abramovo domačijo, je krožila po vsej Primorski: osveščala, hrabrila in bodrila je naše ljudi v odločilnih trenutkih naše zgodovine.

OBČINSKA SKUPŠČINA IDRİJA

Iz sejnih zapiskov.

Skupna seja obeh zborov dne 3. VI. 1963

Občinski zbor:

1. Silvester Kleindienst	Idrija
2. Alojz Kenda	Idrija
3. Jožica Kuštrin	Idrija
4. Mira Seljak	Idrija
5. ing. Miloš Sulin	Idrija
6. Emil Jereb	Idrija
7. Janez Dolenc	Idrija
8. Marija Logar	Idrija
9. Ivan Hvala	Vojsko
10. Mirko Mikuz	Zadlog
11. Franjo Cesar	Godovič
12. Ivan Leskovec	Dole
13. Vinko Bevk	Ledinske Krnice
14. Alberta Lapajne	Sp. Idrija
15. Justin Strel	Idrijske Krnice
16. Albert Eržen	Jazne
17. Anton Razpet	Ceplez
18. Danilo Bratina	Cerkno
19. Peter Čemažar	Gor. Novaki
20. Anica Golob	Gorje
21. Evstahij Špik	Kojca
22. Filip Slabe	Straža

Zbor delovnih skupnosti:

1. Franc Rupnik	Idrija
2. Rezi Kosmač	Cerkno
3. Gabrijel Tratnik	Cerkno
4. Emil Vogrič	Idrija
5. Vinko Šinkovec	Srednja Kanomlja
6. ing. Ruža Jager	Idrija
7. Ivan Vončina	Idrija
8. ing. Cveto Velikonja	Idrija
9. Vojko Jereb	Idrija
10. Miha Ferjančič	Idrija
11. Ivica Erjavec	Idrija
12. Nežka Jemec	Idrija
13. Srečko Hvala	Idrija
14. ing. Tone Robič	Idrija
15. Rajko Kavčič	Zadlog
16. Dominik Feltrin	Cerkno
17. Maks Pagon	Cerkno
18. Marija Bavdaž	Idrija
19. Dora Jereb	Idrija
20. Dr. Nesta Likar Miklavčič	Idrija
21. Marijan Kovač	Idrija
22. Marijan Beričić	Idrija

1. Za predsednika Občinske skupščine je bil izvoljen tov. Janez Dolenc iz Idrije.

2. Za namestnika predsednika Občinske skupščine v njegovi odsotnosti je bil imenovan tov. Silvester Kleindienst iz Idrije.

3. V komisijo za volitve in imenovanja so bili imenovani: 1. ing. Miloš Šulin iz Idrije — predsednik, Jožica Kuštrin iz Idrije — član, Marijan Beričič iz Idrije — član, Maks Pagon iz Cerčna — član, ing. Cveto Velikonja iz Idrije — član, Franc Sever iz Sp. Idrije — član in Tomaž Marušič iz Idrije — član.

4. V komisijo za statut občine Idrija so bili imenovani: Janez Dolenc iz Idrije — predsednik, Lado Božič iz Idrije — član, Verner Breznik iz Idrije — član, Cveto Šulgač iz Idrije — član, Andrej Franetič iz Idrije — član, Silvester Kleindienst iz Idrije — član, Evstahij Hvala iz Idrije — član, Stanko Murovec iz Idrije — član, Tomaž Marušič iz Idrije — član.

5. V komisijo za prošnje in pritožbe so bili imenovani: Marija Bavdaž iz Idrije — predsednik, Alojz Kenda iz Idrije — član, Filip Slabe iz Straže — član, Alberta Lapajne iz Sp. Idrije — član, Mira Seljak iz Idrije — član.

6. Za sklepanje zakonskih zvez na območju občine Idrija se pooblašča naslednje odbornike: 1. Silvestra Kleindiensta iz Idrije, ing. Miloša Šulina iz Idrije, Danila Bratina iz Cerčna, Gabrijele Tratnika iz Cerčna, Franja Cesarja iz Godoviča in Alberta Lapajne iz Sp. Idrije.

Ločeni seji obeh zborov dne 3. VI. 1963

Sprejeti so bili naslednji sklepi:

1. Vsem novoizvoljenim odbornikom se verificira mandat.

2. Tov. Alojza Kendo se imenuje za vodjo seje Občinskega zbora Občinske skupščine Idrija.

3. Tov. ing. Ruža Jager se imenuje za vodjo seje Zbora delovnih skupnosti Občinske skupščine Idrija.

Skupna seja obeh zborov dne 15. VII. 1963

Imenovanih je bilo 12 svetov Občinske skupščine Idrija, in sicer:

1. Svet za splošno upravo in notranje zadeve:

Predsednik: Janko Lukan iz Sp. Idrije. Člani: Ivan Vončina iz Idrije, Emil Vogrič iz Idrije, Marko Obid iz Cerčna, Vinko Bevk iz Idrije, Franc Brence z Vrsnika, Vili Pavšič iz Idrije, Tinca Jazbar iz Idrije, Franc Svetlik iz Sp. Idrije.

2. Svet za družbeni plan in finance:

Predsednik: Nežka Jemec iz Idrije. Člani: Marija Logar iz Idrije, Adolf Podobnik iz Idrije, Dimitrij Troha iz Idrije, Lado Velikonja iz Idrije, Ludvik Jereb iz Cerčna in Jože Gregorič iz Idrije.

3. Svet za gospodarstvo:

Predsednik: Verner Breznik iz Idrije. Člani: Rajko Kavčič iz Zadloga, Gabrijel Tratnik iz Cerčna, ing. Anton Jager iz Idrije, ing. Franjo Kordiš iz Idrije, Franc Gantar iz Idrije, Stanko Logar iz Idrije, Pavel Novak iz Idrije, Anton Troha iz Idrije.

4. Svet za urbanizem, gradbene, komunalne in stanovanjske zadeve:

Predsednik: Vojko Jereb iz Idrije. Člani: Franc Rupnik iz Idrije, Rajko Svetličič iz Idrije, Jože Kenda iz Idrije, Jože Kenda iz Cerčna, Lado Filipič iz Sp. Idrije, Jože Kenk iz Črnega vrha, Mirko Tratnik iz Idrije in Ivanka Mohorič iz Idrije.

5. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo:

Predsednik: ing. Anton Robič iz Idrije. Člani: Franjo Cesar iz Godoviča, Albert Eržen iz Jazn, ing. Cveto Velikonja iz Idrije, Vladimir Zajc iz Cerčna, Franc Kosmač iz Mrzlega vrha, Anton Kuk iz Govejka, Milka Petrič iz Srednje Kanomlje in Ivan Rupnik iz Idrijskega loga.

6. Svet za blagovni promet in turizem:

Predsednik: Miha Ferjančič iz Idrije, člani: Emil Jereb iz Idrije, Viljem Zajc iz Otaleža, Franc Lapajne iz Idrije, Lado Božič iz Idrije, Jože Vončina iz Idrije in Franc Skok iz Idrije.

7. Svet za delo in delovna razmerja:

Predsednik: Marijan Kovač iz Idrije. Člani: Srečko Hvala iz Idrije, Ivica Erjavec iz Idrije, Viktor Kos iz Idrije, Marija Prelovec iz Idrije, Marijan Likar iz Idrije, Viktor Uršič iz Cerčna.

8. Svet za šolstvo:

Predsednik: Marija Bavdaž iz Idrije. Člani: Maks Pagon iz Cerčna, Slavica Božič iz Idrije, ing. Albin Koželj iz Idrije, Marija Vodopivec iz Črnega vrha, Ivo Prelovec iz Idrije, Rafael Mlakar iz Idrije, Marijan Stucin iz Sp. Idrije in Anton Bolko iz Idrije.

9. Svet za prosveto in kulturo:

Predsednik: Danilo Bratina iz Cerčna. Člani: ing. Ruža Jager iz Idrije, Nino Pižmoht iz Sp. Idrije, Mirko Zelenc iz Idrije, Lojze Jurjevič iz Idrije, Srečko Logar iz Idrije, Marija Vončina iz Idrije, ing. Julij Vastič iz Idrije in Cveta Gantar iz Idrije.

10. Svet za zdravstvo:

Predsednik: Dr. Nesta Likar-Miklavčič iz Idrije. Člani: Dora Jereb iz Idrije, Franc Kokošar iz Idrije, Rado Prelovec iz Idrije, Srečko Poljanec iz Idrije, Ana Stucin iz Cerčna, Janko Zgavec iz Godoviča, Adolf Mažgon iz Idrije in Albina Troha iz Idrije.

11. Svet za socialno skrbstvo:

Predsednik: Jožica Kuštrin iz Idrije. Člani: Lida Jereb iz Cerčna, Vinko Bevk iz Led. Krnic, Franc Bončina iz Idrijskega loga, Ivan Lampe iz Črnega vrha, Pavel Sturm iz Idrije in Ladislav Carl iz Sp. Idrije.

12. Svet za varstvo družine:

Predsednik: Mira Seljak iz Idrije. Člani: Rezi Kosmač iz Cerčna, Tonica Kogej iz Idrije, Rozalka Prelaz iz Idrije, Ivan Štefančič iz Idrije, Silvo Mohorič iz Idrije in Zorka Knap iz Idrije.

Sestav upravnih komisij je naslednji:

1. Komisija za dajanje soglasij k pravilnikom o delovnih razmerjih:

Predsednik: Franc Didič iz Idrije. Člani: Franc Sever iz Sp. Idrije in Mirko Zelenc iz Idrije.

Namestniki:

Predsednika: Cveto Prelovec iz Sp. Idrije. Člani: Pavel Makuc iz Cerčna in Milan Babuder iz Idrije.

2. Komisija za sečna dovoljenja:

Predsednik: ing. Cveto Velikonja iz Idrije. Člani: Franc Šuligoj iz Idrije, Danilo Eržen iz Cerčna, Pavel Križič iz Cerčna, Bojan Jeram iz Novakov, Boris Trinka iz Kladjan in Andrej Prezelj iz Zakriža.

3. Komisija za pomoč obsojencem po prestani kazni:

Predsednik: Pavel Eržen iz Idrije. Člani: Rafael Petrič iz Sp. Kanomlje, Albin Likar iz Idrije, Albina Troha iz Idrije, Adolfa Golob iz Idrije, Zdravko Štravs iz Cerkna in Pavel Makuc iz Cerkna.

4. Komisija za priznanje delovne dobe:

Predsednik: Alberta Lapajne iz Sp. Idrije. Člani: Srečko Poljanec iz Idrije, Marijan Kovač iz Idrije in Zdravko Štravs iz Cerkna.

Namestniki:

Predsednika: Marijan Repanšek iz Idrije. Članov: Ivan Primožič iz Idrije, Marijan Likar iz Idrije in Ivan Pervanje iz Idrije.

5. Komisija za razpis direktorskih mest:

Predsednik: ing. Miloš Šulin iz Idrije. Član: Marijan Beričič iz Idrije.

6. Komisija za razdeljevanje stanovanj, s katerimi razpolaga Občinska skupščina:

Predsednik: Emil Vogrič iz Idrije. Člani: Mihael Ferjančič iz Idrije, Tončka Brus iz Idrije, Ivan Hlača iz Idrije, Franc Hladnik iz Idrije.

7. Komisija za izvedbo akcije »Državljan in uprava«:

Predsednik: Stanko Murovec iz Idrije. Člani: Cveto Prelovec iz Sp. Idrije, Ladislav Carl iz Sp. Idrije, Franc Kosmač iz Mrzlega vrha, Ivica Franovič iz Idrije, Avguštin Škrt iz Idrije, Tinca Jazbar iz Idrije, Marija Franetič iz Idrije in Jože Javoršček iz Idrije.

8. Disciplinsko sodišče:

Predsednik: Cveto Prelovec iz Sp. Idrije. Član: Leopold Beričič iz Idrije.

Namestniki:

Predsednika: Franc Didič iz Idrije. Člana: Ferdinand Velikajne iz Idrije.

9. Upravni odbor rezervnega sklada za potrebe gospodarskih organizacij:

Predsednik: Alojz Kenda iz Idrije. Člani: ing. Franjo Kordiš iz Idrije, Marija Gosar iz Cerkna, Julij Lapajne iz Idrije in Franc Lapajne iz Idrije.

Ločeni seji obeh zborov dne 15. VII. 1963

Sprejeto je bilo:

1. Poročilo o gibanju gospodarstva v prvih 5 mesecih 1963 in

2. zaključni račun družbenega investicijskega sklada občine Idrija za leto 1962.

Izdane so bile garancijske izjave za:

1. Rudnik živega srebra Idrija kot udeležba k posojilu za financiranje stroškov raziskovalnih del na Hg območju občine Idrija za leto 1963.

Posojilo iz sredstev občinskega družbenega investicijskega sklada v znesku 30.000.000 din, z odplačilnimi pogoji, ki jih bo stavila Komunalna banka Nova Gorica.

2. ETI Cerkno za posojilo za financiranje programa rekonstrukcije podjetja iz sredstev Zavoda za zaposlovanje delavcev SRS Ljubljana v znesku 9.202.000 dinarjev z odplačilnim rokom 5 let ter 3% obrestno mero.

3. Kmetijski zadrugi Idrija za posojilo za obratna sredstva za mlekarstvo v Godoviču iz sredstev splošnega investicijskega sklada v znesku 11.961.000 din z odplačilnim rokom 8 let ter 3% obrestno mero.

4. Lesni industriji »22. julij« Idrija za posojilo za financiranje rekonstrukcije obrata poštstva v Sp. Idriji:

a) posojilo iz sredstev Jugobanke v Ljubljani v višini 37.605.000 dinarjev z odplačilnimi pogoji, ki jih bo stavila banka.

b) kratkoročno investicijsko posojilo iz bančnih sredstev Komunalne banke Nova Gorica v višini 27.000.000 din z odplačilnimi pogoji, ki jih bo stavila Komunalna banka Nova Gorica.

5. Avtoprevozu Tolmin udeležbo k posojilu za nabavo 4 kamionov FAP 6 GGF-L za obrat Idrija — tovornih. Posojilo bo dano iz sredstev skupnosti proizvajalcev vozil Beograd v znesku 23.800.000 din z odplačilnim rokom 3 let in 8% obrestno mero.

6. Avtoprevozu Tolmin za investicijsko posojilo v znesku 23.000.000 din z rokom vračila petih let. Kredit rabijo za nabavo dveh tovornih avtomobilov.

7. Gostinskemu podjetju »Nanos« Idrija za posojilo za kritje stroškov v zvezi z adaptacijo obrata »Soča« v višini 3.000.000 din.

Posojilo bo dano iz sredstev družbenega investicijskega sklada občine Idrija z odplačilnimi pogoji, ki jih bo stavila Komunalna banka.

Sprejeta sta bila:

1. odlok o ustanovitvi rezervnega sklada za potrebe gospodarskih organizacij in

2. predlog Okrajni skupščini Koper, da se odlok o določitvi okoljšev mest, klimatskih in turističnih krajev v bivšem okraju Nova Gorica spremeni oz. dopolni tako, da se iz turističnega območja izvzame cela vas Črni vrh nad Idrijo, ker zaradi neurejenih razmer ne ustreza pogojem turističnega kraja, medtem ko naj bi se iz naselja Cerkno izvzele iz območja turističnega kraja hišne številke 1 do 35, od 63 do 71, od 120 do 124, 181, 182 in od 189 do 198.

Iz proračunske rezerve proračuna občine Idrija za leto 1963 se dodeli Občinskemu sindikalnemu svetu Idrija din 300.000 kot dotacija za kritje primanjkljaja dohodkov nad izdatki.

Izvzamejo se iz posesti naslednja nacionalizirana zemljišča:

od bivše lastnice Drage Pahor iz Idrije, Ka-juhova št. 6, parcela št. 756/17 k. o. mesto Idrija in od bivše lastnice Vere Jurjavčič iz Idrije, Srebrničeva 22, parcele št. 756/1, 756/12, 756/14 in 756/18 k. o. mesto Idrija.

Na podlagi 27. člena Statuta občine Idrija, 1. člena zakona o ustvarjanju in uporabi sredstev republiških in občinskih rezervnih skladov za potrebe gospodarskih organizacij (Uradni list FLRJ, št. 9/61) je Občinska skupščina Idrija na seji Občinske skupščine dne 15. julija 1963 sprejela

ODLOK

O USTANOVITVI REZERVNEGA SKLADA ZA POTREBE GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ NA OBMOČJU OBČINE IDRİJA

1. člen

Ustanovi se rezervni sklad za potrebe gospodarskih organizacij na območju občine Idrija.

2. člen

Sredstva sklada so:

1. določeni del prispevka iz doseženega čistega dohodka, ki ga predpiše občinska skupščina Idrija
2. obresti od posojil iz sredstev sklada
3. dotacije, posojila in ostali dohodki.